

V. gimnazija, Zagreb, Hrvatska
5th Gymnasium, Zagreb, Croatia

Miroslav Krleža, *Gospoda Glembajevi*

(priprava za nastavni dvosat)

Ime i prezime profesorice izvrsne savjetnice: Vesna Muhoberac

Razred: 4. razred

Nastavno područje: Književnost i stvaralaštvo

Nastavna jedinica: Krleža, *Gospoda Glembajevi*

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

<p style="text-align: center;"><u>NASTAVNA TEMA:</u></p> <p style="text-align: center;">Miroslav Krleža, <i>Gospoda Glembajevi</i></p>	<p style="text-align: center;"><u>TIP NASTAVNOG SATA:</u></p> <p style="text-align: center;">Interpretativno-analitički, interpretacija cjelovito pročitana djela</p>
<p style="text-align: center;"><u>KLJUČNI POJMOVI (oni koji se odnose na nastavnu jedinicu):</u></p> <p style="text-align: center;">didaskalije</p> <p style="text-align: center;">dijalog</p> <p style="text-align: center;">monolog</p> <p style="text-align: center;">popis dramskih osoba</p> <p style="text-align: center;">sukob</p> <p style="text-align: center;">podjela na činove</p> <p style="text-align: center;">glembajevština</p> <p style="text-align: center;">juristeraj</p> <p style="text-align: center;">psihološka drama</p>	<p style="text-align: center;"><u>ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:</u></p> <p>SŠ HJ B.1.1.</p> <p>Učenik izražava svoj literarni doživljaj i objašnjava stav o književnome tekstu.</p> <p>SŠ HJ B.1.2.</p> <p>Učenik razlikuje i opisuje književni tekst prema temi i žanru na sadržajnoj i izraznoj razini i primjenjuje književnoteorijske pojmove.</p> <p>SŠ HJ B.1.3.</p> <p>Učenik prepoznaje i opisuje književni tekst u književnopovijesnom, društvenom i kulturnom kontekstu.</p> <p style="text-align: center;"><u>ODGOJNO-IZOBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI AKTIVNOSTI:</u></p> <p>Učenik izražava svoj literarni doživljaj književnoga teksta.</p> <p>Učenik izdvaja pojedinosti koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje.</p> <p>Učenik potkrjepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove.</p>

	<p>Učenik opisuje dramu kao rod i dramu kao vrstu i njihova osnovna obilježja.</p> <p>Učenik analizira književni tekst na sadržajnoj i izraznoj razini primjenjujući književnoteorijske pojmove povezane uz dramske vrste.</p> <p>Učenik prepoznaje književnopovijesno razdoblje u kojem je nastao književni tekst.</p> <p>Učenik smješta djelo u književnopovijesno razdoblje u kojemu je nastao.</p> <p>Učenik uočava razlike i sličnosti u djelima nastalima u različitim povijesnim, društvenim i kulturnim kontekstima.</p> <p>Učenik potkrjepljuje primjerima elemente dramske strukture.</p> <p>Učenik smješta djelo u povijesni kontekst.</p>
<p style="text-align: center;"><u>METODIČKI SUSTAV(I):</u></p> <p>Reproduktivno-eksplikativni sustav</p> <p>Interpretativno-analitički sustav</p>	<p style="text-align: center;"><u>METODE:</u></p> <p><u>Prema izvorima:</u></p> <p>1) Tekst Metoda rada na književnoumjetničkome tekstu</p> <p>2) Govor Dijaloška metoda</p> <p><u>Prema aktivnostima učenika i učitelja:</u></p> <p>Metoda gledanja</p>

	<p>Metoda slušanja</p> <p>Metoda čitanja</p> <p>Metoda pisanja</p> <p>Metoda zapažanja</p> <p>Metoda razmišljanja</p> <p>Metoda razgovora</p> <p><u>Prema recepcijsko-spoznajnim aktivnostima učenika:</u></p> <p>Metode koje omogućuju i pospješuju tumačenje (interpretaciju) djela</p> <p>Reproduktivna metoda</p> <p>Analitično-interpretacijska metoda</p>
<p><u>OBLICI RADA:</u></p> <p>Frontalni rad, individualni rad</p>	
<p><u>UNUTARPREDMETNA KORELACIJA:</u></p> <p>Komparacija s dramama nastalima u povijesti hrvatske i svjetske književnosti.</p>	<p><u>NASTAVNA POMAGALA:</u></p> <p>ploča, marker, dijaprojektor, računalo</p>
<p><u>MEĐUPREDMETNA KORELACIJA:</u></p>	

Likovna umjetnost, glazbena umjetnost, psihologija, sociologija, filozofija, povijest.

NASTAVNA SREDSTVA:

Knjige, sekundarna literatura, tekstovi.

STRUKTURA I TRAJANJE POJEDINOG DIJELA NASTAVNOG SATA:

Uvodni dio sata

Sat započinje pozdravljanjem razreda i puštanjem audio i videoinstalacije *Zvučne didaskalije*, nakon čega učenici komentiraju projekciju.

Predviđeno trajanje: 5 minuta

Središnji dio sata

U središnjem dijelu sata učenici se koncentriraju na elemente dramske strukture na temelju kojih se ulazi u interpretaciju Krležine drame, komparativnom metodom otvarajući različite kodove i mogućnosti.

Predviđeno trajanje: 30 minuta

Sinteza

Interpretacija se zaključuje predstavljanjem dijela projekta Green STEM koji propituje Krležu kao povijesnu osobnost i/ili kao književnika, fokusirajući se na recepciju i percepciju publike

Predviđeno trajanje: 3 minuta

Završni dio sata

U završnom dijelu sata pušta se završetak instalacije kojim se pozdravlja publika, uz zahvalu.

Predviđeno trajanje: 2 minuta

ARTIKULACIJA NASTAVNOGA SATA

ETAPE NASTAVNOG SATA (navode se etape nastavnog sata, npr. motivacija, lokalizacija književnog teksta, interpretativno čitanje, sinteza...) I NJIHOVO TRAJANJE	NASTAVNI SADRŽAJI (u dijaloškom obliku navode se nastavnikova pitanja i predviđeni učenički odgovori, primjeri na kojima se tumače novi sadržaji prema predviđenim aktivnostima, upute za aktivnosti i zadatke...)	AKTIVNOSTI (ukratko se opisuju planirane aktivnosti i precizira se aktivnost učenika)	NASTAVNI OBLICI NASTAVNE METODI I METODIČKI POSTUPCI
<p>1) Doživljajno-spoznajna motivacija</p> <p>-trajanje: 5 minute</p>	<p>Dobar dan, drage učenice i dragi učenici. Na početku sata poslušat ćete i pogledati audio i videoinstalaciju naslovljenu <i>Zvučne didaskalije</i> i zapisati svoja zapažanja.</p> <p>Što ste primijetili?</p> <p>Čini mi se da se didaskalijama zaista može ispričati cijela priča o obitelji Glembay</p> <p>Vidjeli smo raspršenje i skupljanje teksta, čuli</p>	<p>1) Učenici promišljaju o <i>Zvučnim didaskalijama</i></p>	<p><u>Nastavni oblici:</u></p> <p>Frontalni rad, individualni rad</p> <p><u>Nastavne metode i metodički postupci:</u></p> <p>Metodom slušanja i zapisivanja učenici stvaraju vlastiti doživljaj određene teme.</p> <p>Dijaloškom metodom donosimo zaključke o</p>

<p>2) Najava i lokalizacija teksta</p> <p>3) Interpretacija -trajanje: 30 minuta</p>	<p>zvukove iz didaskalija i glumačke glasove.</p> <p>Interpretaciju Krležine drame <i>Gospoda Glembajevi</i> započet ćemo komparativnom metodom, istražiti ćemo funkciju didaskalija u dramama koje ste čitali.</p> <p><u>Didaskalije kao element dramske strukture</u></p> <p>Kakva je funkcija Krležinih didaskalija?</p> <p>Stvaraju atmosferu, nisu samo upute.</p> <p>U čemu se razlikuju ili podudaraju didaskalije u povijesti drame i kazališta (grčki tragedi, Shakespeare, Čehov, Vojnović, Pirandello, Begović....)?</p> <p>Didaskalije se mijenjaju s obzirom na kronološki tijek književnih razdoblja.</p> <p>Na temelju didaskalija možemo prepoznati stilsku formaciju.</p> <p>Kako biste komparirali semantičku vrijednost didaskalija u dramama <i>Gospoda Glembajevi</i> i <i>Kraljevo</i>?</p> <p>U <i>Kraljevu</i> su didaskalije opširnije, fokusiraju se</p>	<p>2) Učenici razmišljaju gledajući i slušajući i iznose svoje dojmove</p> <p>3) Učenici zapisuju naslov djela u bilježnicu i pozorno slušaju čitanje ulomka.</p> <p>4) Učenici iznose vlastite dojmove.</p>	<p>najvažnijim pojedinostima teksta.</p> <p>Metodom čitanja, slušanja, pisanja, zapažanja i razmišljanja učenici samostalno zaključuju o najvažnijim obilježjima književnog djela.</p>
--	---	--	--

	<p>na događaje, paralelizam, brojnost dramskih osoba.</p> <p>Prikazuju različite prostore i vremena pa se razlikuju i u funkciji i u jeziku.</p> <p><i>Kazališni je znak mobilan. Scenografija se može zamijeniti riječima, rekviziti gestama, geste zvukovima, osvjetljenje rekvizitima itd. Budući da heterogeni kazališni znakovi djelomice mogu obavljati iste znakovne funkcije, mogu se i uzajamno zamjenjivati i nadomještati. Kišu recimo možemo označiti zvukovima, rasvjetom, kostimom, rekvizitom, gestikulacijom ili riječima. (Erika Fischer-Lichte, Semiotika kazališta)</i></p> <p>Kako biste komentirali ovaj citat? Kakva je semantika kiše u Krležinoj drami i kako je ona prikazana?</p> <p>O njoj progovaraju dramske osobe. Vidljivo je da barunica Castelli laže kad govori da je bila vani jer je kiša već počela, a ona nije mokra.</p> <p>Nevrijeme potencira emotivna stanja dramskih osoba, kulminaciju.</p>	<p>5) Učenici promišljaju, traže odgovore u tekstu i obrazlažu svoja mišljenja. Odgovore zapisuju u bilježnicu.</p>	
--	--	---	--

	<p>Mislite li da bi sobe iz Memorijalnoga prostora Bele i Miroslava Krleže na Gvozdu mogle biti predložak dramskoga prostora?</p> <p>Ima sličnosti u izboru namještaja, fotelja, ormara, sigurno je pisao prema poznatome prostoru.</p> <p><u>Popis dramskih osoba kao element dramske strukture</u></p> <p>Što zanimljivo vidite u popisu dramskih osoba?</p> <p>Tko su Glembajevi?</p> <p>Jesu li Glembajevi ubojice i varalice?</p> <p>Što je to <i>odiozna</i> glembajevština?</p> <p>Puno je dramskih osoba, zanimljiva su njihova imena koja imaju nehrvatske grafeme.</p> <p>Svi imaju zanimljive titule, funkcije i zanimanja.</p> <p>To je svima mrska obitelj jer se bogate na različite načine, a sve je počelo ubojstvom sina prvoga Glembaya u 18. stoljeću.</p>	<p>6) Učenici iznose vlastita zamišljanja.</p>	
--	---	--	--

	<p>Odlučite se sad koje ćete male zadatke napraviti. Dat ću vam nekoliko minuta za rad.</p> <p>Mali zadatci:</p> <p>a. Napravite aktantski model</p> <p>b. Istražite genealogiju dramskih osoba</p> <p>c. Objasnite simbole i simboliku (Rječnik simbola, Leksikon ikonografije....)</p> <p>Do kojih ste zaključaka došli?</p> <p>Prema aktantskome modelu Leone je u središtu, a sve druge osobe objašnjavaju njegove postupke i njegovu osobnost.</p> <p>Svi u Glembajevi napravili nešto problematično u životu.</p> <p>Zanimljivo je pogledati što se na kraju dogodi s Leoneom.</p> <p><u>Mutno je sve to u nama....</u></p> <p>Koje sve zagonetke krije Krležina drama?</p> <p>Ne razrješavaju se sva ubojstva, ne zna se tko govori istinu....</p> <p>Prema kojim je/su karakteristikama Leone</p>	<p>7) Učenici opisuju što vide.</p>	
--	--	-------------------------------------	--

	<p>nalik Hamletu, a Gospoda Glembajevi Shakespeareovoj tragediji?</p> <p>Oba protagonista žele doći do istine, žive u problematičnim obiteljima, nemaju jednoga roditelja.</p> <p>U dramama su dvije ženske dramske osobe koje su slične u oba teksta.</p> <p>Je li Hamlet lud? Je li sve to gluma?</p> <p>Na kraju on progovara o povezanosti za očevu obitelj, majka i sestra i brat su otišli pod nerazjašnjenim okolnostima.</p> <p>Zapravo je jako tužan i osamljen.</p> <p>Navedite ostale elemente intertekstualnosti i interdisciplinarnosti.</p> <p>Može se povezati s grčkom tragedijom, Biblijom, Schillerom....</p> <p>Kako biste prikazali glembajevski Svijet mrtvih?</p> <p>Mrtvi su majka, sestra, brat, mladić zaljubljen u barunicu Castelli, kao i</p>	<p>8) Učenici slušaju i promišljaju.</p> <p>9) Učenici izlažu svoj dojam o pročitanome.</p>	
--	---	---	--

svi Glembajevi koji su kreirali njihov život.

Kako vrijeme brzo prolazi i kako se kostimi nevjerojatno brzo mijenjaju na našim predstavama.

Koje dramske osobe, kako i zašto mijenjaju svoje identitete?

Mijenjaju kostime i imena, izmišljaju podrijetlo.

Kako su portretirane ženske dramske osobe?

Pripadaju dvama potpuno oprečnim svjetovima.

Kojim svjetovima pripadaju muške dramske osobe, iz koje perspektive motre svijet?

Različitim svjetovima pripadaju, filozofi su, svećenici, liječnici, župani, pravnici..

Kako se i čime mimikriraju dramske osobe?

Najviše postupcima kojima pokrivaju pravi identitet.

Koje su to njihove predstave?

Predstave u kojima su oni glavni glumci.

	<p><u>Dijalozi i monolozi kao element dramske strukture</u></p> <p>Koja je funkcija njemačkoga i latinskoga jezika?</p> <p>Pokazuje se visoka izobrazba i pripadnost visokome staležu.</p> <p>Kako doživljavate Krležin idiom, idiolekt? Je li neproziran i neprohodan?</p> <p>Ovisi o učeničkom predznanju i znaju jezika.</p> <p>Kojim idiomom hrvatskoga jezika progovaraju Krležine dramske osobe?</p> <p>Urbanom kajkavštinom, kombinacijom jezika.</p> <p>Je li Krležin jezični kod uzvišen, naziva li se bez pokrića baroknim?</p> <p>Drama je napisana u prozi, ali jezik nije onaj svakodnevne komunikacije.</p> <p>Utječu li zanimanja dramskih osoba na profiliranje idiolekata?</p> <p>Svatko govori iz svoje pozicije i svojim idiolektom.</p> <p>Progovara li Leone kao Krleža? Imaju li ostale dramske osobe</p>	<p>10) Učenici promišljaju, traže odgovore u tekstu i obrazlažu svoja mišljenja. Odgovore zapisuju u bilježnicu.</p>	
--	--	--	--

	<p>krležijanskih karakteristika?</p> <p>Leone je svojevrsno Krležino zrcalo, a neke elemente možemo pronaći i u ostalih dramskih osoba.</p> <p>Zašto je Leone slikar i koliko je to u drami i za dramu bitno?</p> <p>Slikar na drukčiji način percipira stvarnost, time se suprotstavlja svome ocu, a zanimljivi su i drugi Krležini likovi koji su slikari.</p> <p><u>Mikrogluma:</u> <u>minimalna facijalna ekspresija i</u> <u>minigestikulacija</u></p> <p>Kakva je ekspresija dramskih osoba i potencijalnih glumaca?</p> <p>Kako dramske osobe reagiraju na eksperimentalne situacije u koje ih je postavio Krleža?</p> <p>Dramske osobe pokušavaju suspregnuti emocije, ali, kako se drama razvija, sve su nervozniji i očajniji.</p> <p>Jesu li u dramskim osobama vidljivi znakovi degeneracije? Kako to objašnjavate?</p>	<p>11) Učenici postavljaju pitanja ako im nešto nije jasno.</p>	
--	---	---	--

	<p>Vidljive su neke degenerativne karakteristike cijele obitelji i njezina dezintegracija.</p> <p>Prepoznajete li u drami elemente psihologije, sociologije, filozofije, teologije? Koja im je funkcija?</p> <p>Što je <i>juristeraj</i>? Je li definiranje postupaka, istraživanje dokaza i indicija univerzalno i koliko je aktualno?</p> <p>Krleža se pokazao kao znalac mnogih područja, a to je vidljivo u izboru riječi i strukturi rečenice. Isto je tako zanimljivo poigravanje pravnim postulatima.</p> <p><u>Sukob kao element dramske strukture</u></p> <p>Možete li dramu definirati kao sudnicu? Tko je krivac, tko je žrtva, tko je porota?</p> <p>O kojim vrstama ambivalentnosti i podvojenih stavova progovara drama?</p> <p>Svi su krivi i svi su žrtve, što se najbolja pokazuje na kraju drame, a mi smo kao čitatelji i li gledatelji porota.</p>	<p>12) Učenici iznose svoja razmišljanja.</p>	
--	---	---	--

	<p>Kako su supostavljeni i suprotstavljeni <i>Eros</i> i <i>Thanatos</i>?</p> <p><i>Thanatos</i> prevladava nad <i>Erosom</i>.</p> <p>Objasnite arhetipske odnose:</p> <p>otac – sin</p> <p>majka – sin</p> <p>otac – majka</p> <p>brat – sestra</p> <p>brat – brat</p> <p>Ovi su odnosi vidljivi u mnogim dramama, od antike do suvremene književnosti.</p> <p>Književnicima su obiteljski odnosi oduvijek intrigantni.</p> <p><u>Podjela na činove kao element dramske strukture</u></p> <p>Kako se žanrovski može definirati Krležina drama?</p> <p>Koji su utjecaji skandinavske dramaturgije, naturalizma, ekspresionizma, egzistencijalizma vidljivi u <i>Gospodi Glembajevima</i>?</p> <p>Drama je i psihološka, kvalitativna, ali ima</p>		
--	---	--	--

	<p>elemenata i naturalizma i ekspresionizma i egzistencijalizma, referenci na filozofiju i psihologiju.</p> <p>Slijedi li Krleža Aristotelovu <i>Poetiku</i>?</p> <p>Što se događa u kojem činu i jesu li događaji pravilno kompozicijski strukturirani?</p> <p>Kako objašnjavate završetak drame?</p> <p>Krleža poštuje Aristotelovo trojno jedinstvo, a ima i drugih tragijskih elemenata, kompozicija je pravilna. Leone na kraju ne može suspregnuti svoju glembajevsku krv.</p> <p><u>Vrijeme u drami i vrijeme nastanka ciklusa o Glembajevima</u></p> <p>U koliko se sati događaju dramski činovi?</p> <p>Od 1 do 5 u noći i ujutro.</p> <p>Kako su <i>Gospoda Glembajevi</i> pozicionirana u Krležinu dramskom ciklusu?</p> <p>Prva su drama u ciklusu, slijede drame <i>U agoniji</i> i</p>		
--	--	--	--

<p style="text-align: center;">4) Sinteza</p> <p style="text-align: center;">- trajanje: 3 minute</p>	<p><i>Leda</i>, kao i 11 proznih tekstova.</p> <p>U koju je godinu smještena drama?</p> <p>Zašto je Krleža izabrao to vrijeme, iako dramu objavljuje 1932.?</p> <p>Dramu je smjestio u 1913., godinu prije Prvog svjetskoga rata, a s određenim odmakom može bolje progovoriti o svemu.</p> <p>Koje su Krležine drame nastale u vrijeme Prvog svjetskog rata, a koje govore o Ratu?</p> <p>Ciklus <i>Legende</i> iz prvoga ciklusa; ratne drame iz drugoga ciklusa.</p> <p>Osjeća li se u drami <i>Phobos</i> i dolazak Prvog svjetskog rata?</p> <p>Osjeća se psihoza, nervoza, raspadanje, događaju se ubojstva i samoubojstva, raspada se svijet.</p> <p><u>Memoriranje književnika: Prvi svjetski rat kao motivator umjetnosti</u></p> <p>Čovjek-književnik ili čovjek-povijesna i politička osobnost?</p>		
--	--	--	--

<p>5) Završni dio sata - trajanje: 2 minute</p>	<p>Kako se memorira Krleža?</p> <p>Kako utječe društveno-povijesni kontekst na recepciju i percepciju književnoga djela?</p> <p>Krležu je jedan dio sigurno percipirao kao političku osobnost, možda zbog neznanja ili Krležina neutralnoga stava iz kojega se možda krije nešto drugo.</p> <p>A možda se malo čita pa se ne može doći do dubljih zaključaka.</p> <p>Jesu li Krležina djela anticipirala postojanje današnjih ratova?</p> <p>Vjerojatno jesu, jer je Krleža bio čovjek koji je očito imao široku kulturu, znanje i spoznaju o svijetu.</p> <p>Poslušajte završetak <i>Zvučnih didaskalija</i>.</p> <p>Možda ćete se, kad čujete cvrkute ptica, sjetiti Krleže koji je u jednome trenutku, kad ih je čuo na prozoru, znao da je otišla njegova Bela.</p> <p>Hvala vam svima.</p>		
---	---	--	--

IZVORI I LITERATURA:

- Zvučne didaskalije, audio i videoinstalacija; snimka s premijere 28. kolovoza 2021.
- Miroslav Krleža, *Glembajevi I. i Glembajevi II.*, Suvremena naklada, Zagreb, 1945.
- Marijan Matković, *Dramaturški eseji*, Zagreb, 1949.
- Krležin zbornik*, uredili Ivo Frangeš i Aleksandar Flaker, Zagreb, 1964.
- Mladen Kuzmanović, *Rječnik i komentar Balada Petrice Kerempuha Miroslava Krleže*, Zagreb, 1972.
- Ivo Frangeš, *Matoš, Vidrić, Krleža*, Zagreb, 1974.
- Stanko Lasić, *Krleža. Kronologija života i rada*, Zagreb, 1982.
- Stanko Lasić, *Krležologija ili povijest kritičke misli o Miroslavu Krleži*, I.-VI., Zagreb, 1989. – 1993.
- Enciklopedija *Krležijana*, urednik Velimir Visković, sv. I., Zagreb, 1993., sv. II. i III., Zagreb, 1995.
- Kazalište po Krleži / Krležini dani u Osijeku 2012.*, priredio Branko Hećimović, Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU, Odsjek za povijest hrvatskog kazališta, Zagreb – Hrvatsko narodno kazalište, Filozofski fakultet, Osijek, 2013.
- 100 godina Glembajevih, Kako smo vidjeli Agram i Krležu*, FF-press, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (urednica-mentorica: Mira Muhoberac), Sveta Nedjelja, 1913.
- Krešimir Nemeć, *Glasovi iz tmine. Krležološke rasprave*, Zagreb, 2017.
- Mira Muhoberac i Vesna Muhoberac, *Hrvatski velikan Miroslav Krleža*, Privlačica d. o. o., Vinkovci, 2022.

Ova publikacija izražava isključivo stajalište njenih autora i Komisija se ne može smatrati odgovornom prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze.